

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Transitie Versnellen en Verbreden met Circulaire Businessmodellen

UPCM (EZK) kennisdelingsbijeenkomst regio-aanpak 2.0

Jan Jonker
Hoogleraar em. 'Duurzaam Ondernemen'
Radboud Universiteit, Nijmegen & JAB MC bv
(EZK-RVO Den Haag) 01.12.2021

... **WELKOM** ...

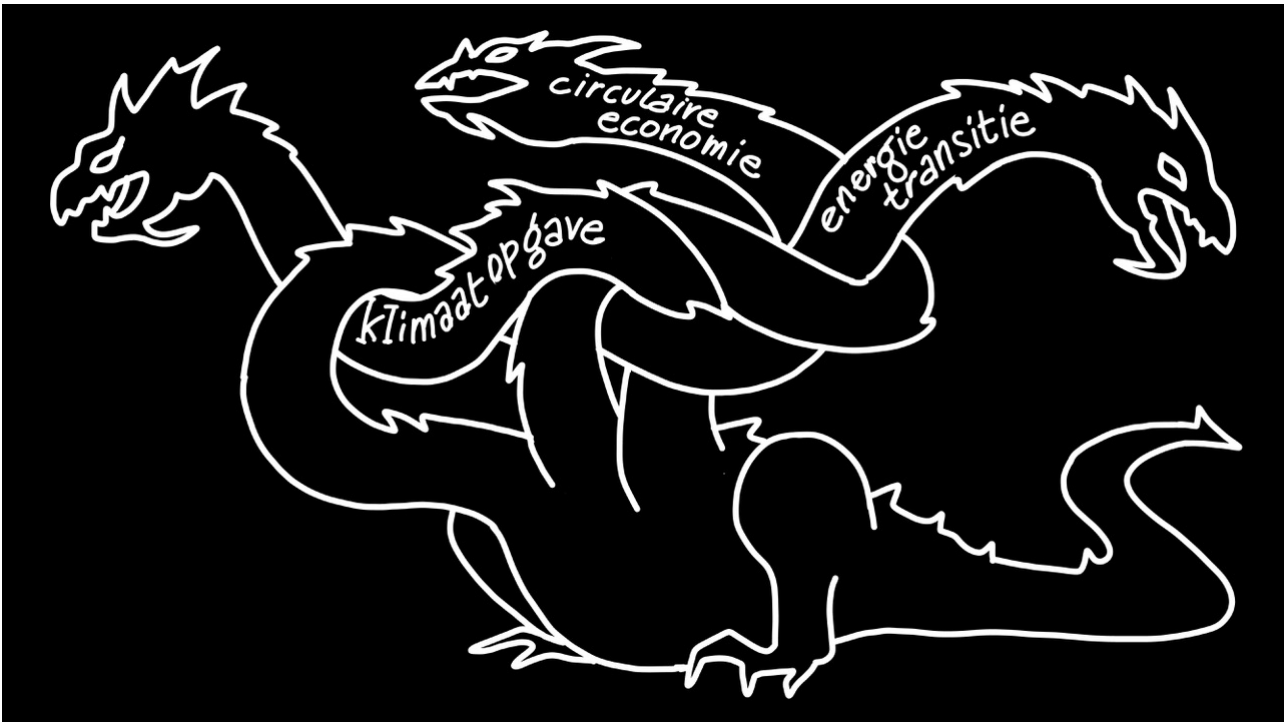
en bijvoorbaat **Dank U** ...

Opbouw bijdrage

Veranderen als centrale opgave
Transitie kennis- en kunde
Businessmodellen

De kern van UPCM 2.0 ...

Op een systematische manier
10.000 bedrijven
bereiken én begeleiden
in het proces van
duurzaam én circulair ondernemen.

Twaalf aanbevelingen Wetenschapstoets klimaatbeleid Tweede kamer, 23.11.2021

Toets conform artikel 3.1 Comptabiliteitswet 2016 (hierna: 3.1 CW)
Oordeel op basis van externe toetsing door: prof. dr. Heleen de Coninck, Technische Universiteit Eindhoven en prof. dr. Gert Jan Kramer, Universiteit Utrecht. **Rapporteur:** Lammert van Raan.
Contactpersoon: D.J. Dienst Analyse en Onderzoek (Kenniscoördinator): Hulp van der Kroon, h.vanderkroon@uu.nl, 06 2170 3740
 Klimaatverkenning beschrijft uit: de Klimaatwet, Klimaat- en Energieverkenning (KEV), Klimaatnota, Klimaatmonitor (incl. bijlagen).

Legenda (in te vullen sub 'Oordeel'): ✔ voldoende ⚠ verdient aandacht ❌ verbeterpunt

Onderdeel	Oordeel	3.1 CW-informatie in het voorstel	Verbetersuggesties o.b.v. wetenschappelijke kennis
1. Vindbaarheid van 3.1 CW-informatie	⚠	<ul style="list-style-type: none"> CW3.1-informatie is onvoldoende beschikbaar en vindbaar. Ze is verdeeld over de stukken Klimaat- en Energieverkenning van het EKV (Wetse op de effectiviteit), de Klimaatnota (rapport op KEV), overnameverkenning (reflectie), de Klimaatmonitor, andere bilaterale, theoretische, instrumenten en voortgang per sector). Kanttekening is dat het door vernippering van CW3.1-informatie moeilijk is om heel en inzichtelijke lijnen, relaties tussen inzet en uitkomsten, en beschikbaarheid te zien. De vernippering maakt het moeilijk te toetsen op volledigheid van informatie. Op twee punten is slechts beperkte invulling gegeven aan CW3.1-informatie: i) een heldere theory of change voor de globale klimaatverandering en ii) inzicht in doelmatigheid. 	<p>De beschikbaarheid, vindbaarheid en verknippering van informatie, alsmede de theory of change worden in latere aanbevelingen meegenomen.</p>
2. Maatschappelijke opgave (bedoeltes)	❌	<ul style="list-style-type: none"> De maatschappelijke opgave is benadrukt in de voorstellen van de Klimaatwet (artikel 2.1.1). Concreet gaat het om een streven naar reductie van broeikasgasen van 95% in 2050 en 49% in 2030 ten opzichte van 1990 (onder de 'verdwijnde' scenario's) en de verandering van het klimaat te beperken. Dit opgesplitst over vijf sectoren (zie PIR, tabel 2.3.1-2.3.5). De emissies en de emissiereducties worden op terrestrische basis, niet op consumptiebasis, vastgesteld. Daarmee worden bijv. indirecte emissies in het buitenland niet meegenomen, terwijl die wel van belang zijn om middelen verdere klimaatverandering te voorkomen. Beaangumerkend kan worden dat er vooral een technische interpretatie is gekozen en de feitelijke maatschappelijke opgave van een systeemverandering naar een klimaatvriendelijke economie en samenleving kwijt is. Dit betekent dat een aantal horizon vooraf bepalend oordeel is gegeven over de haalbaarheid van de 'overstijgende' onderwerpen fase binais. 	<ul style="list-style-type: none"> Vul de emissiereductieopgave aan met systeemtransities: Het is een maatschappelijke herverdelingsopgave. In de Klimaatwet is een kwantitatief streven naar broeikasgasreductie opgenomen. De maatschappelijke opgave wordt echter te technisch en te weinig systematisch, achtergrond, systeem, systeem, achtergrond. Het IPCC benadrukt voor het realiseren van systeemtransities zes voorwaarden ('enabling conditions'): gedragsverandering, innovatie, institutionele capaciteit, beleidsinstrumenten, financiering, en 'multi-level governance'. De kerntoel van de exclusieve beleidsfocus op emissiereductie en specifieke maatregelen, ook in het Klimaatwet, is dat er te weinig aandacht is voor deze indirecte enabling conditions die nodig zijn voor de systeemtransities. Voor deze systeemveranderingen wordt de huidige draagkracht beperkt. Het klimaatverhaal is uniek in de wetenschap, filosofie en complexiteit. Daarbij horen al ditende leren, en

- ✔ Sluit aan bij het IPCC voor het ontwikkelen en uitwerken van een systeem perspectief;
- ✔ Werk parallel aan de opgaven tot 2030 en aan de opgave van 2050;
- ✔ Werk het beleid en de doelen voor de systeemtransitie uit;
- ✔ Werk beleidslijnen uit die parallel leren en experimenteren stimuleren
- ✔ Monitor het gerealiseerde uitvoeringsprogramma.
- ✔ Monitor systeemtransitie.

Heleen de Coninck (TUE) en Gert Jan Kramer (UU)

Heleen de Coninck heeft zitting in de expertgroep Klimaat van de Milieu Adviesgroep van de Raad van State en coördinerende hoofdtaak 4 Omgeving en Implementatie van de Global Response van het IPCC-rapport 'Global Warming 1.5°C'.
 Gert Jan Kramer is voorzitter van het Sustainable Industry Lab en was een van de academische reviewers van de PIR, doorontwikkeling van het Klimaatwet.

Transitie

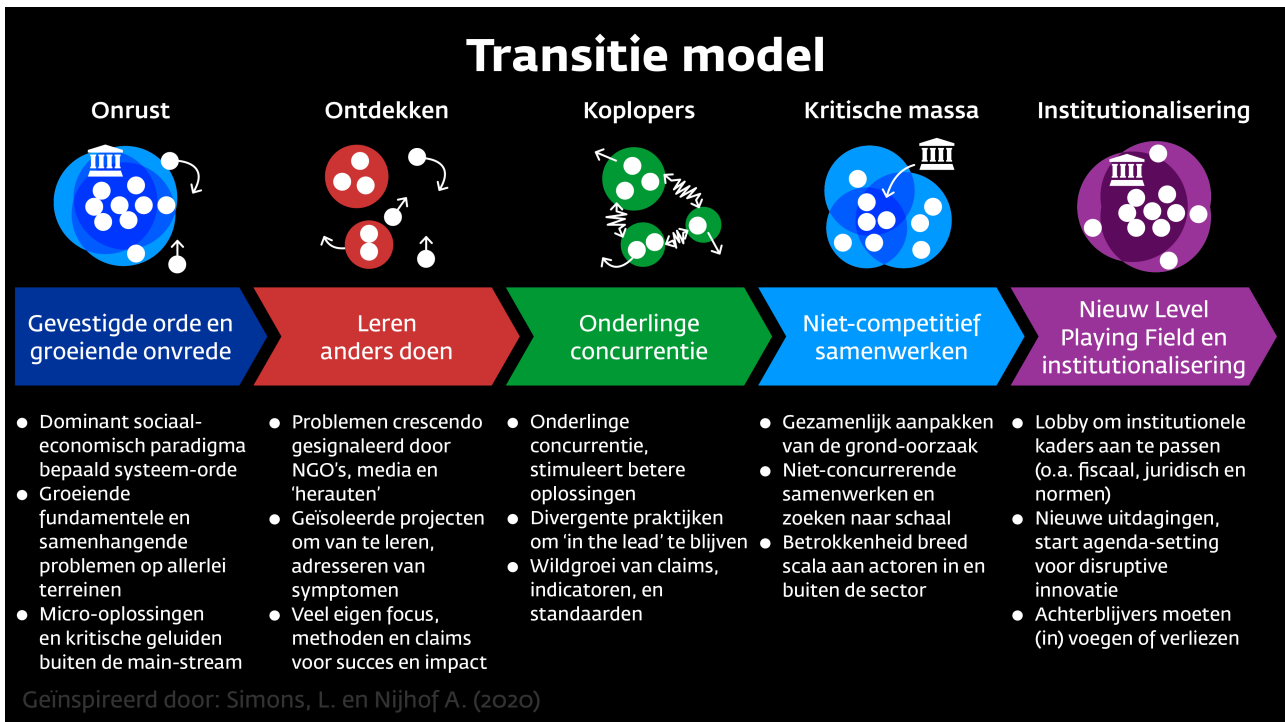

Transitie
kennis én
kunde.

Transitie denk(en)(ers) NL

- Geels c.s. (2005/2007): Transitie landschap model (MLP)
- Rotmans c.s. (2007)/ Perez (2002): Transitie proces-fasen model
- Hekkert (2007): Markt *factoren*-innovatie model (TIS)
- Loorbach (2017): X-Curve: op- en afbouw proces model
- Simons en Nijhof (2020): Markt fasen proces-rol én *actoren* model
- Termeer en Dewulf (2017): Small Wins Aanpak (betekenis)
- Jonker en Faber (2019/2021): Transitie en businessmodellen

Verschillende transitie-fasen ...

**... vragen hun eigen
 businessmodellen .**

Businessmodellen en de circulaire economie

Opzet onderzoek classificatie CBM

Organisatie

Raad van
advies

Kernteam

Samenwerkingen

Bedrijven

Kennisinstellingen

Regieorganisaties

Fase 1: voorjaar 2021

- 1.1 Deskresearch bestaande indelingen
- 1.2 Ontwikkelen structuur indeling
- 1.3 Benoemen, beschrijven, en toetsen criteria
- 1.4 Samenvoegen en toetsen structuur indeling
- 1.5 Aanzet Whitepaper

Resultaten
toetsen bij
specialisten

Fase 2: najaar 2021

- 2.1 Maken en toetsen classificatie CBM
- 2.2 Ontwikkelen en voorleggen QuickScan
- 2.3 Maken slides en videoclip
- 2.4 Bouwen interactieve applicatie
- 2.5 Schrijven en redigeren Whitepaper

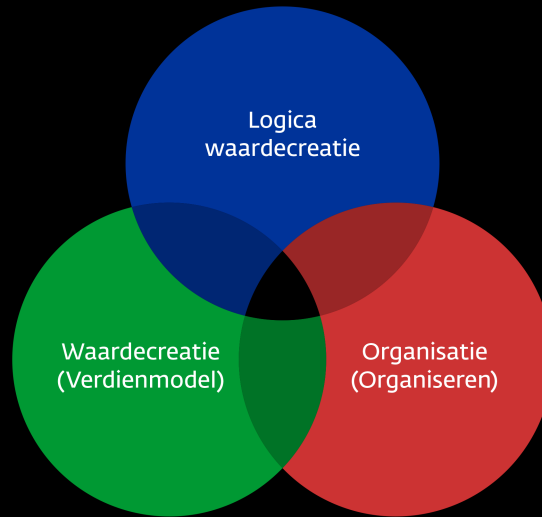
Resultaten
toetsen bij
specialisten

Output

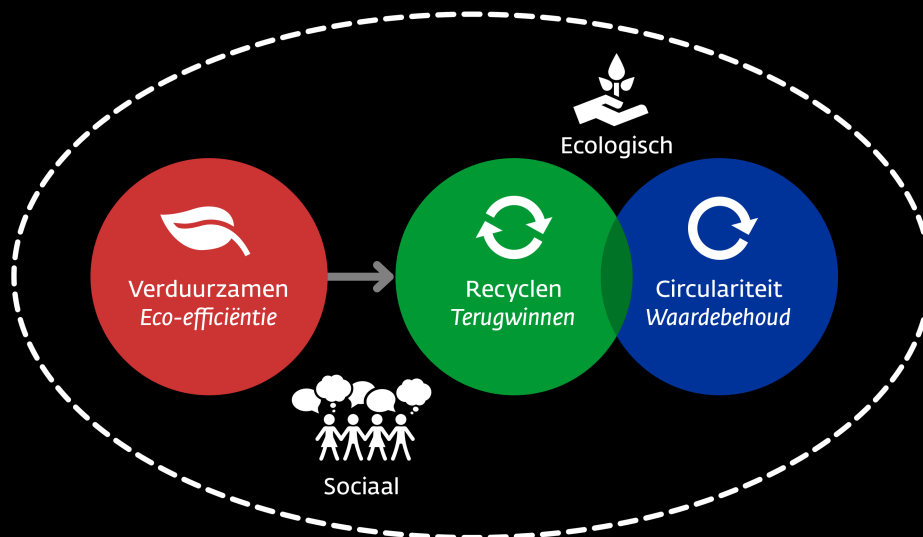
- (a) Kenniskaarten
- (b) QuickScan
- (c) Whitepaper
- (d) Videoclip
- (e) Workshops

Dit onderzoek levert een classificatie van circulaire businessmodellen op voor de organisatorische praktijk. Deze kunnen geraadpleegd worden in de vorm van kenniskaarten ondergebracht in een QuickScan. Disseminatie wordt ondersteund door een Whitepaper, een YouTube videoclip en bijdragen aan seminars en workshops.

Essentie businessmodel

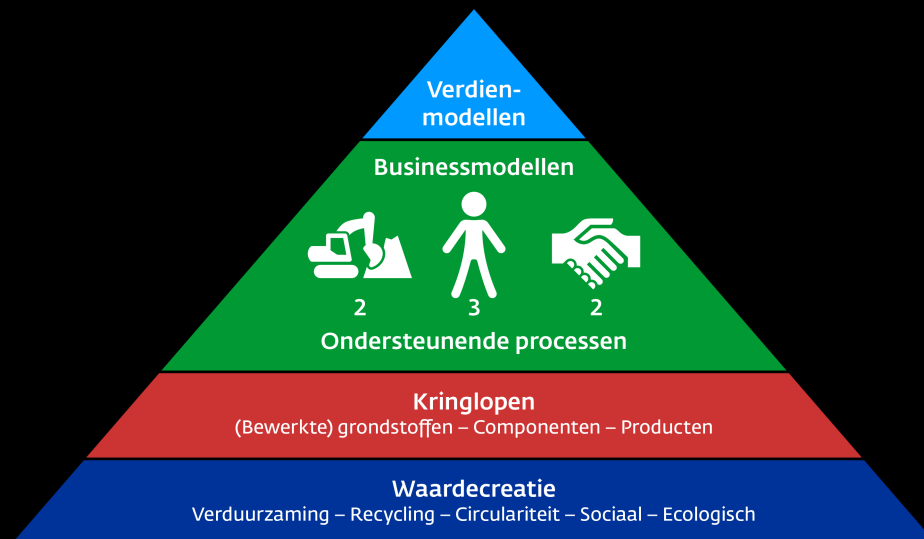
Waardecreatie

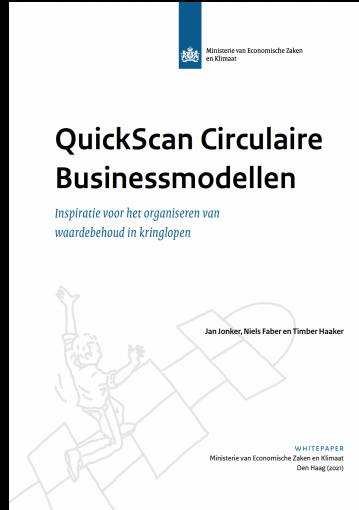
Zeven basistypen circulaire businessmodellen

De Circulaire Businessmodellen piramide

QuickScan Circulaire Businessmodellen

Tot Slot !

Het **nieuwe** normaal ...

We zitten in een periode van 20 a 30 jaar
ingrijpende veranderingen.

Schaal (domein en regio) noodzaak én
uitgangspunt.

Elke organisatie, regering, bedrijf, netwerk,
individu .. moet daaraan bijdragen.

De vragen ...

In welke fase (n) zitten we in de transitie ?

Wat hebben we op de rit en wat vraagt
aandacht ?

Hoe kunnen we versnellen en verbreden door in
te zetten op circulaire businessmodellen ?

CONTACT

Prof. Dr. J. (Jan) Jonker

Chair Sustainable Entrepreneurship

Laureat Chair 'dExcellence Piere de Fermat, TBS Toulouse, FR (2014-2016)

Laureat Chair Emile Francqui, VUB Brussel, B (2017-2018)

Nijmegen School of Management, Radboud University
PO BOX 9108, 6500 HK Nijmegen, The Netherlands

Em: janjonker@wxs.nl; em:j.jonker@fm.ru.nl

